

פסח תשפ"א
חמץ וקורבן תודה

In memory of Dr. Chuck Feldman ז"ל by his loving Family

ויקרא פרק ב פסוק יא

כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תִּקְרְבוּ לִיקוֹן לֹא תַעֲשֶׂה חֻמֵץ כִּי כָּל שְׂאֵר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אֲשֶׁה לִיקוֹן :

רש"י

וכל דבש - כל מתיקת פרי קרויה דבש :

ויקרא פרק י

(ז) וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני אהרן לפני יקוֹן אֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ : (ח) והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבנה אשר על המנחה והקטיר המזבח ריח ניחח אֶזְפָּרְתָה לִיקוֹן : (ט) והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל במקום קדש בחצר אהל מועד יאכלוה : (י) לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה מאשי קדש קדשים הוא כחטאת וקאָפֶּם : (יא) כל זכר בבני אהרן יאכלנה חק עולם לדורותיכם מאשי יקוֹן כל אשר יגע בהם יקדש :

רש"י

(ז) וזאת תורת המנחה - תורה אחת לכולן להטעינו שמן ולבונה האמורין בענין. שיכול אין לי טעונות שמן ולבונה אלא מנחת ישראל שהיא נקמצת, מנחת כהנים שהיא כליל מנין, תלמוד לומר תורת : **הקרב אתה** - היא הגשה בקרן מערבית דרומית : **לפני ה'** - הוא מערב שהוא לצד אהל מועד אל פני המזבח - הוא הדרום, שהוא פניו של מזבח, שהכבש נתון לאותו הרוח : (ח) **והרים ממנו** - מהמחובר, שיהא עשרון שלם בבת אחת בשעת קמיצה : **בקמצו** - שלא יעשה מדה לקומץ : **מסלת המנחה ומשמנה** - מכאן שקומץ ממקום שנתרבה שמנה : **המנחה** - שלא תהא מעורבת באחרת : **ואת כל הלבנה אשר על המנחה והקטיר** - שמלקט את לבונה לאחר קמיצה ומקטירו. ולפי שלא פירש כן אלא באחת מן המנחות בויקרא (ב, א-ג), הוצרך לשנות פרשה זו, לכלול כל המנחות כמשפטן : (ט) **במקום קדש** - ואיזהו, בחצר אהל מועד : (י) **לא תאפה חמץ חלקם** - אף השירים אסורים בחמץ : **כחטאת וכאשם** - מנחת חוטא הרי היא כחטאת, לפיכך קמצה שלא לשמה פסולה. מנחת נדבה הרי היא כאשם, לפיכך קמצה שלא לשמה כשרה : (יא) **כל זכר** - אפילו בעל מום. למה נאמר, אם לאכילה הרי כבר אמור לחם אלהיו מקדשי הקדשים וגו', אלא לרבות בעלי מומין למחלוקת : **כל אשר יגע וגו'** - קדשים קלים או חולין שיגעו בה ויבלעו ממנה : **יקדש** - להיות כמות, שאם פסולה יפסלו, ואם כשרה יאכלו כחומר המנחה :

ויקרא פרק כג

(טו) ויספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שָׁבֻתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה : (טז) עַד מִמָּחֳרַת הַשְּׁבִיעִת הַשְּׁבִיעִת תִּסְפְּרוּ חֻמְשֵׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לִיקוֹן : (יז) מִמוֹשְׁבֵיבְתֵיכֶם תִּבְיָאוּ לָחֶם תְּנוּפָה שְׁתִּים שְׁנֵי עֶשְׂרֵינִים סֵלֹת תִּהְיֶינָה חֻמֵץ תִּאֲפִינָה בַּכּוֹרִים לִיקוֹן :

רמב"ם

(יז) חמץ תאפינה - צוה הכתוב שתהיינה חמץ, לפי שהם תודה לשם כי חקות קציר שמר לנו, וקרבן התודה יבוא על לחם חמץ. ואולי אסור החמץ מפני שירמוז אל מדת דין, כי נקרא "חמץ" כאשר יקרא היין אשר יקהה חומץ יין וחומץ שכר (במדבר ו ג), והלשון נגזר מלשון מעול וחומץ (תהלים עא ד), כי נגזל מהם טעמם ולא יאכלו, וכן כי יתחמץ לבבי (שם עג כא), יכעוס ויאבד טעמו ממנו. ובעבור שהקרבנות לרצון לשם הנכבד, לא יובאו מן הדברים אשר להם היד החזקה לשנות הטבעים, וכן לא יבאו מן הדברים המתוקים לגמרי כגון הדבש, רק מן הדברים המזוגים, כאשר אמרו בבריאת העולם (ב"ר יב טו) שיתף מדת רחמים במדת הדין ובראו. והנה בחג השבועות שהוא יום מתן תורה יביא הקרבן בדין תודה, כי הוא יום העצרת, והמשכיל יבין. וזה סוד מה שאמרו רבותינו (ויק"ר ט ז), כל הקרבנות בטלין וקרבן תודה אינו בטל לעולם וכו', כי בו מצה וחמץ, כענין בעולם הבא :

רש"י

(טו) **ממחרת השבת** - ממחרת יום טוב : **תמימת תהיינה** - מלמד שמתחיל ומונה מבערב, שאם לא כן אינן תמימות : (טז) **השבת השביעת** - כתרגומו שבועתא שביעתא : **עד ממחרת השבת השביעת תספרו** - ולא עד בכלל, והן ארבעים ותשעה יום : **חמשים יום והקרבנתם מנחה חדשה לה'** - ביום החמשים תקריבוהו ואומר אני זהו מדרשו, אבל פשוטו עד ממחרת השבת השביעית, שהוא יום חמשים, תספרו. ומקרא מסורס הוא : **מנחה חדשה** - היא המנחה הראשונה שהובאה מן החדש. ואם תאמר, הרי קרבה מנחת העומר, אינה כשאר כל המנחות, שהיא באה מן השעורים : (יז) **ממושבתיכם** - ולא מחוצה לארץ : **לחם תנופה** - לחם תרומה המורם לשם גבוה, וזו היא המנחה החדשה האמורה למעלה :

משנה מסכת אבות פ"ה מ"ה

עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש לא הפילה אשה מריח בשר הקדש ולא הסריח בשר הקדש מעולם ולא נראה זבוב בבית המטבחים ולא אירע קרי לכהן גדול ביום הכפורים ולא כבו גשמים אש של עצי המערכה ולא נצחה הרוח את עמוד העשן ולא נמצא פסול בעומר ובשתי הלחם ובלחם הפנים עומדים צופים ומשתחווים רווחים ולא הזיק נחש ועקרב בירושלים מעולם ולא אמר אדם לחברו צר לי המקום שאלין בירושלים :